

SIK ÜSYE OLAN ÇOCUKLARDA ATOPİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ



Dr Mahir İğde

**Samsun Kadın Doğum ve Çocuk
Hastalıkları Hastanesi**

Çocuk Alerji Ünitesi /Samsun

ALLERJİK HASTALIKLARDA DERİ TESTİ (SPT) TANI KOYDURUCUDUR

EVET
HAYIR

ALERJİK HASTALIK DÜŞÜNÜLEN
HER HASTADA YÜKSEK TOTAL IGE
HASTALIK OLDUĞUNU, DÜŞÜK VEYA
NORMAL TOTAL IGE İSE OLMADIĞINI
GÖSTERİR

EVET

HAYIR

NORMAL SFT ÖKSÜRÜK ŞİKAYETİ
OLAN HASTADA ASTİM OLMADIĞINI
GÖSTERİR

EVET
HAYIR

Kronik Öksürük Yakınmalı Bir Hasta:

HIKAYE VE SOY GEÇMİŞ

- BK, 6y, Kız, Samsun
- **Şik:** Öksürük
- **Hikayesi:**

3 aylıktan bu yana zaman zaman olan öksürük atakları var. Burun akıntısı, kaşıntı ve hapşırık şikayetleride varmış.Öksürükle beraber hışıltı yokmuş. Öksürmeyle beraber ateş, kilo kaybı veya eşlik eden başka bir şikayeti yok. Son 1 sene içinde 10 defadan fazla doktora gitmiş. En az 10 defa antibiyotik almış. Eforla ve mevsim dönüşlerinde şikayetleri artıyormuş. Evde sigara içen yokmuş.

- **Soy geçmişi:** teyze ve dayı astım tanılı.

FIZIK MUAYENE:

- Va: 15kg(0-3%), boy: 103(0-3%)
- Anne boy:155, Baba boy:160, hedef boy:151,5 \pm 8,5(0-3%)
- Boğaz Muayenesi:
Farinkste papiller hipertrofi(+), nasal mukozalar soluk ve ödemli.
- Solunum Sistemi Muayenesi:
Ral, ronküs, retraksiyon yok.
- Diğer sistem muayene bulguları doğal

LABARATUVAR:

○ SFT:

	VÖ:	VS:	Artış
FEV1	: 61	76	%241
FVC	: 62	75	%131
PEF	: 43	55	%281

- Total IgE: 271 (0-100)
- Akciğer Grafisi: Normal
- Prick testi: Ev tozu hassasiyeti (+)
- Hemogram: Bk:10000, Hg:10, mcv:82, eos:5,5

HİKAYEDEKİ TEMEL ŞİKAYET

“Sık enfeksiyon geçirme”

“Kronik öksürük”

KRONİK ÖKSÜRÜK

- > 3 Hafta
- 3-8 Hafta
- > 8 Hafta

ÖKSÜRÜĞÜ SÜRESİNE GÖRE 2 GURUBA AYIRABİLİRİZ

- ◉ Akut öksürük: Genel olarak 3 haftadan kısa süren öksürüktür. En sık sebebi gribal enfeksiyonlardır.
- ◉ Kronik öksürük: 3-8 Haftadan uzun süren öksürüktür

NE ZAMAN İMMÜN YETMEZLİK DENEYİLEBİLİR???

- Yaşamın ilk 10 yılında normal immün sistemi olan bir çocukta, yılda 6-8 üst solunum yolu enfeksiyonu, 2-3 yaşa kadar, yılda 6 otit media ve 2 gastroenterit atağı beklenebilir.

Bir yılda 8 den fazla ÜSYE

- Bu enfeksiyonların fazla 10 günden kendiliğinden antibiyotiksiz geçiyorsa sorun yoktur. Ağır ve tedaviye iyi yanıt vermeyen ya da komplikasyonların ortaya çıktığı enfeksiyon balgamlı öksürükler soğuk algınlığını takiben 10 günden uzun sürüyor ve genellikle antibiyotikle iyileşebiliyorsa altta yatan olası bir alerji mutlaka araştırılmalıdır.

○ Sigaranın içilmediği ve/veya maruz kalınmadığı 1 yaşından büyük çocuklarda ve her yaş gurubundaki erişkinlerde:

1. Gastroösofajial reflü hastalığı(GERD)
2. Postnasal drip sendromu(PNDS)
3. Astım

kronik öksürüğün en sık 3 sebebidir



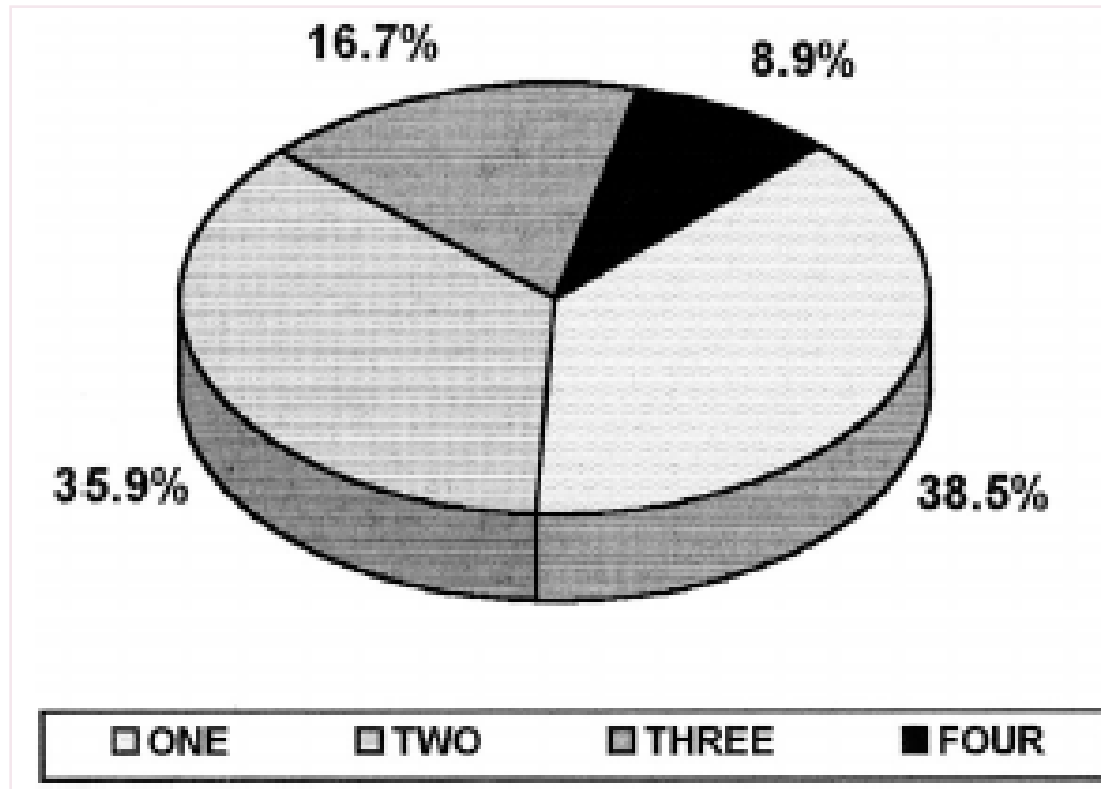
Table 1.– Commonest causes of chronic cough in patients investigated in specialist clinics

Reference	Patients (female)	Patients improved %	Diagnosis % of total			
			Asthma syndrome	Oesophageal disease	Rhinitis	Most common other %
IRWIN <i>et al.</i> 1981[3]	49 (27)	98	25	10	29	Chronic bronchitis 12
POE <i>et al.</i> 1982 [4]	109 (68)	96	36	0	8	Post infectious 27
POE <i>et al.</i> 1989 [5]	139 (84)	88	25	5	26	Idiopathic 12
IRWIN <i>et al.</i> 1990 [6]	102 (59)	99	24	21	41	Chronic bronchitis 5
HOFFSTEIN <i>et al.</i> 1994 [7]	228 (139)	91	25	24	26	Post infectious 21
O'CONNELL <i>et al.</i> 1994 [8]	87 (63)	68	6	10	13	Idiopathic 22
SMYRNIOS <i>et al.</i> 1995 [9]	71 (32)	97	24	15	40	Chronic bronchitis 11
MELLO <i>et al.</i> 1996 [10]	88 (64)	98	14	40	38	Bronchiectasis 4
MARCHESANI <i>et al.</i> 1998 [11]	87 (68)	91	14	5	56	Chronic bronchitis 16
MCGARVEY <i>et al.</i> 1998 [12]	43 (29)	82	23	19	21	Idiopathic 18
PALOMBINI <i>et al.</i> 1999 [13]	78 (51)		59	41	58	Bronchiectasis 18
BRIGHTLING <i>et al.</i> 1999 [14]	91	93	31	8	24	Post-viral 13
SIMPSON G <i>et al.</i> 1999 [15]	86 (51)	92	6	22	28	Post-viral 13
Total n	1258		317	250	430	
Mean %		91	25	20	34	

% 24 %21 %41



KRONİK ÖKSÜRÜK ETYOLOJİ



GASTRO ÖZEFAGEAL REFLÜ (GÖR)

- ◉ GÖR önemli kronik öksürük nedenlerinden biridir.
- ◉ GÖR olan hastaların ne kadarı öksürüyor, öksürenlerin ne kadarında neden GÖR?
- ◉ Bu durum kesin olarak bilinmiyor.
- ◉ Yapılan çalışmalarda kronik öksürük nedenleri içinde ortalama %15'lik bir orana sahip olduğunu göstermektedir.

- GÖR genellikle yemeklerden sonra kusma (infantlarda), retrosternal yanma, regurjitasyon ve dispepsi ile seyreder.
- Yapılan çalışmalar regürjitaasyon ve kusma gibi semptomların her zaman kronik öksürüğe eşlik etmediğini, öksürüğün GÖR'nün tek semptomu olabileceğini göstermektedir.
- Öksürük genellikle non-produktiftir ve uzun sürelidir.
- Öksürük genellikle gündüz ve ayaktayken görülür.
- Nokturnal semptomlar minimaldir.
- Öksürüğün tipi ve zamanlaması tipik değildir ve %75 hastada silent sessiz GÖR olabilir (GİS bulgusu yok, AC grafisi normal, PNDS yok, astım ve eozinofilik bronşit yok).

- En duyarlı tanı metodu 24 saatlik pH monitörizasyonudur.
- Non-asit reflüde bu testin yalancı (-) çıkabileceği, bu durumda baryumlu inceleme ile doğru tanı konabilmektedir.
- Ayrıca laringoskopi ile reflünün larinkste yol açtığı reflü larenjit, bronkoskopi ile reflüye bağlı oluşan subglottik stenoz, hemorajik trakeobronşit ve subsegmental bronşlarda eritem görülebilir.

PNDS

- ◉ Nazal sekresyonların orofarenks, nazofarenks ya da larenkse akması ve farengeal ya da larengeal öksürük reseptörlerini mekanik olarak uarması sonucu gelişir.
- ◉ PNDS'da ekstratorasik solunum yolu hiperreaktivitesinin (EAHR) olduğu ve bu durumun astım benzeri bulgulara yol açtığı gösterilmiştir.
- ◉ PNAS'nin en önemli nedenleri;
-ÜSYE, -rinit, -adenoid ve -kronik sinüzittir.

HANGI ALERJİK HASTALIKLAR
KRONİK ÖKSÜRÜKTE AKLA
GELMELİDİR ??

ALLERJİK HASTALIKLAR

- ◉ **Allerjik Rinit**
- ◉ **Astım**
- ◉ Atopik dermatit
- ◉ Besin Alerjisi
- ◉ İlaç Alerjisi

ALLERJİK RİNİT

- ◉ Burun mukozasının, allerjenlerin uyardığı IgE aracılıklı kronik inflamasyonu ile karakterize hastalıdır.
- ◉ En az yılda 4 hafta süreyle gözlenen;

Burunda

- akıntı
- tıkanıklık
- kaşıntı
- hapşırık

Gözde

- sulanma
- kızarıklık
- kaşıntı

Boğazda-damakta kaşıntı

Allerjik rinit - Fizik muayene



Allerjik selam,
nazal köprülenme



Allerjik shiner



Dennie Morgan çizgileri



Göz kapaklarında
şişlik,
Konjonktivada
yaygın hiperemi,
şişlik,
Gözyaşı
salgısında artma



Seröz otitis media

ASTIM

- Hava yolları düz kasının kasılması sonucu oluşan, kendiliğinden ya da tedavi ile kısa sürede düzelebilen, diffüz hava yolu obstrüksiyonu ile karakterize kronik inflamatuvar hava yolları hastalığıdır.

ALERJİK HASTALIK DÜŞÜNÜLEN
HASTALARA GENEL
YAKLAŞIM !!!

TANI PİRAMİDİ



ANAMNEZ

- Kronik solunum sistemi hastalarında allerjeni tespit etmede en önemli yol gösterici etken iyi bir anamnezdir.
- İyi bir anamnez ve yorumlama ile allerjen tespiti üzerine yorumlar yapılabilir. Farklı allerji uzmanlarının aynı hastalarla ilgili atopik yorumlarında %86 gibi çok yüksek bir oranda uyumlu karar verdikleri gözlenmiştir. %14 negatiflik var.
- Yine anamneze göre allerjik olduğu düşünülen olgularda deri testlerinde %25, radioallergosorbent testi (RAST) ile %35 oranında negatiflik bulunmuştur.
- Bu oranlar iyi bir anamnez ile özellikle allerjik solunum semptomları olan bireylerde olası allerjen tespitinin ve pozitifliğinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir

DEĞERLENDİRME

- Aşağıdaki soruların herhangi birine evet yanıtı astım olasılığını düşündürür ve tanı için daha ileri tetkik yapılması gerekir.
- Sorulardan 3 veya daha fazlasına evet yanıtı verilmesi ise %90 olasılıkla astım tanısını düşündürür.

ÇOCUKLUK ÇAĞI ASTIM ANKETİ

“9 SORU”

- 1- Son 12 ay içinde göğsünde ıslık veya hırıltı oldu mu?
- 2- Son 12 ay içinde geceleri (soğuk algınlığı veya enfeksiyon dışında) kuru öksürük oldu mu?
- 3- Saman nezlesi veya egzema öyküsü var mı?
- 4- Ailede astım öyküsü var mı?
- 5- Son 12 ay içinde alt-üst solunum yolu enfeksiyonları için 3 kürden fazla antibiyotik tedavisi verildi mi?

ÇOCUKLUK ÇAĞI ASTIM ANKETİ

- 6- Son 12 ay içinde egzersiz sırasında veya sonrasında hırıltı oldu mu?
- 7- Son 12 ay içinde hırıltı ile uykudan uyandı mı?
- 8- Son 12 ay içinde hırıltı nedeni ile doktora başvuru oldu mu?
- 9- Son 12 ay içinde konuşmayı kısıtlayacak kadar şiddetli öksürük sonrasında hırıltı oldu mu?

DEĞERLENDİRME

- Yukarıdaki soruların herhangi birine evet yanıtı astım olasılığını düşündürür ve tanı için daha ileri tetkik yapılması gerekir.
- Sorulardan 3 veya daha fazlasına evet yanıtı verilmesi ise %90 olasılıkla astım tanısını düşündürür.

ASTMA TANIMINDA KLİNİK İNDEKS

Major kriterler	Minor kriterler
<ul style="list-style-type: none">• Ebeveynlerde doktor tanılı astma• Doktor tanılı atopik dermatit	<ul style="list-style-type: none">• Doktor tanılı AR• Nezle olmaksızın wheezing• >% 4 Eozinofili

ZAYIF İNDEKS: Erken wheezing + 1 Major veya 2 Minor kriter

GÜÇLÜ İNDEKS: Erken sık wheezing + 1 Major veya 2 Minor kriter

EOZİNOFİL SAYIMI:

Kanda eozinofili çoğu kez IgE'ye bağılı allerjik hastalıklarda görülür.

Spesifikliğı olmamasına rağmen yol gösterici bir tetkik olarak kabul edilebilir.

%4'ün üzeri eosinofili kabul edilir

Allerjik rinit ve astımda eozinofil yüzdesi sık olarak yüksek saptanır

TOTAL IGE:

- Total IgE ölçümünün allerji konusunda verdiği bilgi oldukça sınırlıdır.
- Serum IgE oranı birçok hastalıkta artış gösterebilir.
- Total IgE'si artmış hastalarda deri testlerinde birçok maddeye karşı allerji saptanabilir.
- Tek bir etkene bağlı spesifik IgE yüksekliğinde total IgE çoğu zaman normal sınırlardadır. Total IgE'si yüksek olup allerji testleri negatif olan hastalarda başka nedenler araştırılmalıdır.
- Ancak sadece total IgE sonucu ile tanı veya tedavi gören hastalara da sık rastlanmaktadır.
- Hastalara sadece total IgE sonucu ile tedavi verilip, tanı konmaktadır.
- Hastalar arasında benim IgE sonucum bu, senin ki kaç? Gibi konuşmalara da rastlanılmaktadır.
- Total IgE allerjik hastalıkların sadece ufak bir kısmında tanı ve tedavide yol göstericidir.
- Tek başına IgE'ye göre yaklaşım şekli sıklıkla yanlışlıklara neden olmaktadır
- **Çocukta atopik predispozisyonu değerlendirmede önemlidir, ancak IgE düzeyinin normal veya düşük olması hastanın atopik yapılı olmadığı manasına gelmez.**

SPESİFİK İGE:

- DPT'e göre duyarlılığı daha düşüktür.
- Maliyeti yüksek olan testin duyarlılığının düşük olması nedeniyle eşik değerinin düşürülmesi hatalı pozitif sonuçlara neden olabilmektedir.
- DPT'i negatif olan hastalarda RAST uygulanmasının klinik yararı vardır.
- İnfeksiyonlar ve allerjenlerle karşılaşma İgE seviyesinde artışa neden olabilir.
- Birçok çalışmada allerjene temas dönemlerinde spesifik İgE oranlarında artış gözleendiği, temasın kesildiği dönemlerde ise seviyelerinde önemli derecelerde düşüşler olduğu gözlenmektedir.

DERİ PRİCK TESTLERİ:

- DPT, allerjeni tespit etmede en sık kullanılan, pratik, ucuz, özgün ve duyarlı bir metottur.
- DPT ile spesifik IgE'yi göstermede deride meydana gelen ödem ve eritem reaksiyonundan yararlanır.
- Deri testlerinin eğitimli personel tarafından uygulanması ve yorumlanması olası yalancı pozitiflik ve negatiflik durumlarını ortadan kaldırmaktadır.
- Toplumda DPT pozitifliği %15-30 kadardır.
- Ancak bunların sadece yarısında semptom vardır. Yani allerji deri testinde pozitif sonuç alınması durumunda klinik yakınmalar yok ise tedavi gerektirmeyebilir.
- **Tanının doğruluğunda ve tedavi sürecinde etkilidir ancak tek başına tanı koydurucu değildir.**



SOLUNUM FONKSİYON TESTLERİ

○ Reversibilite

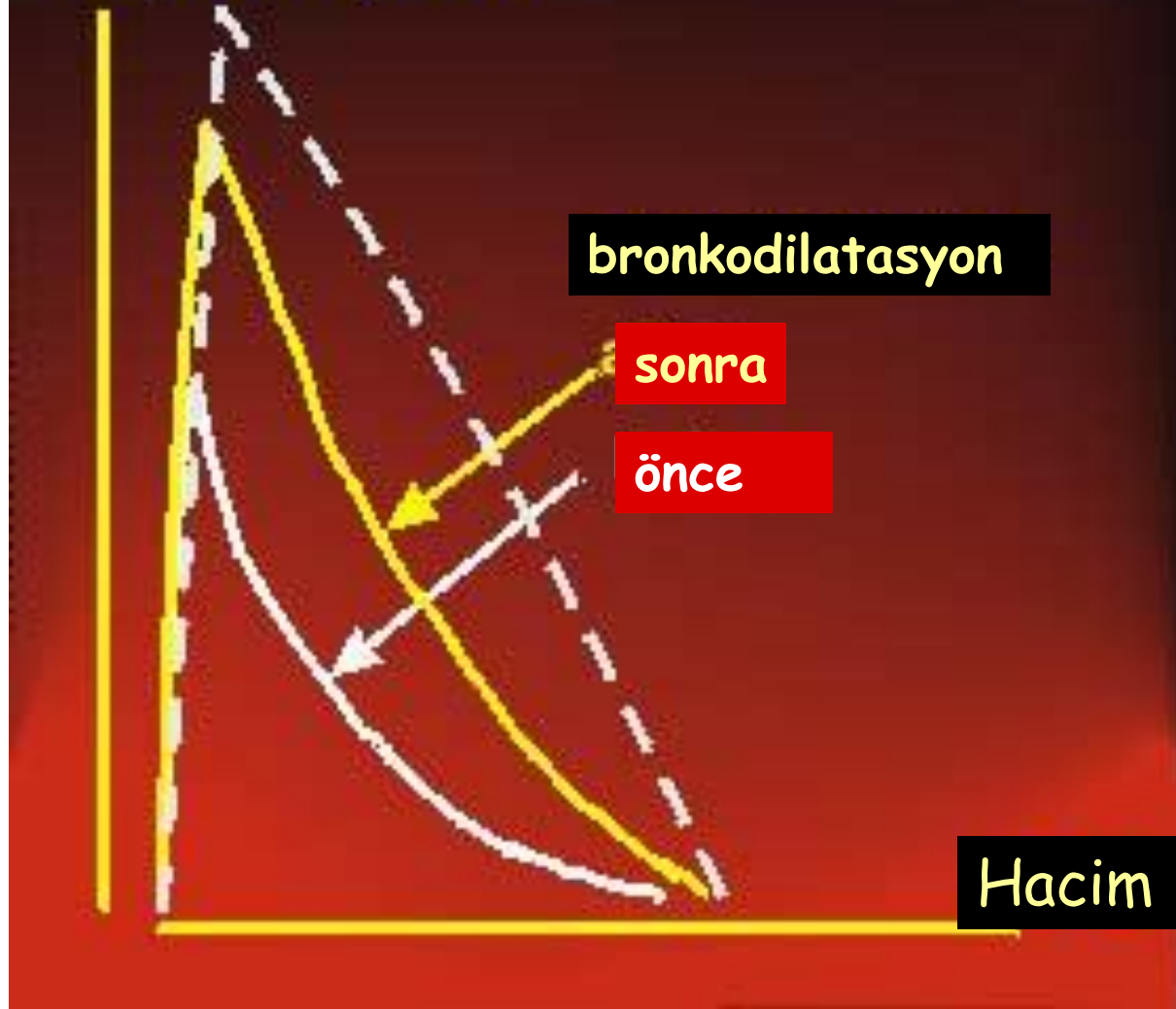
-erken: Beta2 inhalasyonundan 15 dk sonra fev1 ve fvc değerleri tedavi öncesine göre %12 veya 200 ml, pef'de %15 artış astım tansını destekler.

-geç: 2-6 hafta uygun tedavi sonrası fev1 ve fvc değerleri tedavi öncesine göre %15, pef'de %20 artış astım tansını destekler

○ Provokasyon testleri

○ Exhale Nitrik oksid seviyesinin ölçülmesi

Ekspiratuar akım



Reversibilite= FEV1'de bronkodilatör sonrası en az % 12 artış



MESAJLAR

- ◉ Alerjik hastalıklarda tanı zor değildir.
- ◉ Dikkatli öykü, fizik muayene ve klinik takip, tanı için en önemli yöntemlerdir.
- ◉ Özellikle ayırıcı tanı, etyoloji ve uzun dönem tedavinin planlanıp hastanın takibinde laboratuvar desteği kullanılmalıdır.

ALLERJİK HASTALIKLARDA DERİ TESTİ (SPT) TANI KOYDURUCUDUR

EVET
HAYIR

ALERJİK HASTALIK DÜŞÜNÜLEN
HER HASTADA YÜKSEK TOTAL IGE
HASTALIK OLDUĞUNU, DÜŞÜK VEYA
NORMAL TOTAL IGE İSE OLMADIĞINI
GÖSTERİR

EVET

HAYIR

NORMAL SFT ÖKSÜRÜK ŞİKAYETİ
OLAN HASTADA ASTİM OLMADIĞINI
GÖSTERİR

EVET
HAYIR